

Bush heeft bewezen ongeschikt als leider te zijn

Trouw 2 juni 2006

Het heeft een week geduurd om bij te komen van verbazing: president Bush heeft fouten over Irak erkend. „We vonden niet de massavernietigingswapens die we verwachtten aan te treffen”, zei de president, die vervolgens constateerde dat dit veel vragen heeft opgeroepen.

Ook gaf hij toe verkeerde inschattingen te hebben gemaakt over de problemen die door zijn interventie zouden kunnen ontstaan. Maar nog het meest spijt had hij van Aboe Ghraib en zijn harde woorden over de strijd tegen de terroristen. Op zich is het natuurlijk prettig als iemand zijn fouten erkent, maar van de leider van 's werelds enige supermacht mag worden verwacht dat hij ze niet maakt. Althans, niet in deze mate.

Met zijn knieval heeft Bush bewezen ongeschikt als leider te zijn: te ideologisch, daardoor te ongenueanceerd en te veel leunend op zijn militaire macht en slechte adviseurs. Je hoeft geen expert in de internationale betrekkingen te zijn om te weten dat volken, waar ook ter wereld, zich niet de les door anderen laten lezen. Als dat toch wordt geprobeerd, zullen velen zich verzetten. Guerrilla en terreur zijn dan de belangrijkste wapens. En daar weten ook Amerikanen geen raad mee.

Zullen Bush' ontboezemingen wat uitmaken? Kan het tij worden gekeerd? Die kans is nihil. Het heeft te maken met de Amerikaanse aard. Veel Afghanen en Irakezen waren blij van hun rotte regimes verlost te zijn, maar haten een troepenmacht die zich als bezetter ontpopt en met harde hand elk protest de kop in duwt. Vrijheid en democratie zijn prima, mits ze niet uit de loop van een geweer komen.

Wie naar Amerikaanse actiefilms kijkt, weet wat eraan schort. De politie valt in die films met veel geschreeuw en wapengekletter huizen binnen, gooit vloekend verdachten op de grond en voert ze met veel bombarie af, dood of levend. Amerikaanse gevangenen zien eruit als de dierenkooien van Artis en de gevangenen worden als vuil behandeld.

Diezelfde technieken worden op veel grotere schaal in Irak en Afghanistan toegepast. Neem de bescherming van de Afghaanse president Karzai. Die wordt georganiseerd door Dyncorp, een Amerikaanse onderneming die zich ook bezighoudt met de vernietiging van de papaverteelt. De intimiderende wijze waarop de president wordt vervoerd, heeft inmiddels zoveel kwaad bloed gezet dat het zijn positie ondermijnt.

Ook Amerikaanse militaire konvoien wekken de volkswoede op. Wie zo'n konvooi inhaalt, is zijn leven niet zeker. Bang voor aanslagen, schieten Amerikaanse militairen regelmatig op verdachte voertuigen die te dichtbij komen. Het verbaast mij dus niets dat de situatie in Kaboel compleet uit de hand liep. Het broeide al lange tijd en de anti-Amerikaanse agressie moest ooit tot een explosie komen.

Het offensief dat de Amerikanen in het zuiden uitvoeren heeft vermoedelijk ook aan de onrust bijgedragen. De afgelopen weken zijn er honderden doden gevallen. Per definitie zijn daaronder veel burgers, want guerrilla's gebruiken de bevolking als schild. Veel burgerslachtoffers zijn bovendien in hun voordeel omdat daardoor de haat onder de bevolking voor de bezetter alleen maar toeneemt.

In Irak is het niet veel beter. De Amerikanen zetten nu hun reserves in de westelijke provincie Anbar in, die feitelijk door al-Zarqawi, de baas van Al-Kaida in Irak, wordt beheerst. Bovendien zouden mariniers in Haditha 24 burgers hebben vermoord. Dat doet in de verte denken aan de tragedie van het Vietnamese My Lai, waar in 1968 niet minder dan 500 burgers werden vermoord.

„Ik geloof er sterk in dat we het goede deden en doen”, zei Bush vorige week over Irak en Afghanistan. Hij kon niet anders, want anders zou hij moeten opstappen. Toch ben ik benieuwd wanneer hij erkent dat ook dit onjuist is.

Rob de Wijk